

Peter Robinson

Nasleep

A.W. Bruna Uitgevers, Utrecht

Het kwaad dat de mens aanricht, leeft langer dan hijzelf.

-William Shakespeare, *Julius Caesar*

Proloog

Toen ze begon te bloeden, sloten ze haar op in de kooi. Tom zat er ook. Hij zat er al drie dagen en hilde niet meer. Hij beefde wel nog steeds. Het was februari, de kelder was niet verwarmd en ze waren allebei naakt. Er zou ook geen eten worden gebracht, wist ze, ze zouden een hele tijd niets krijgen, pas wanneer ze zoveel honger had dat het voelde alsof ze van binnenuit werd leeggegeten.

Het was niet de eerste keer dat ze in de kooi werd opgesloten, maar deze keer was het anders dan al die andere keren. Toen was het steeds geweest omdat ze iets fout had gedaan of niet deed wat ze haar hadden opgedragen. Deze keer was het anders; deze keer was het om wat ze was geworden en ze was erg bang.

Toen ze de deur boven aan de trap hadden dichtgedaan, vlijde het donker zich als een bontvacht om haar heen. Ze voelde hoe de kooi langs haar huid schuurde, zoals een kat zich langs je benen schurkt. Ze begon te trillen. Ze haatte de kooi het meest van alles, meer nog dan de klappen en de vernederingen. Ze zou echter niet huilen. Ze hilde nooit. Ze wist niet hoe dat moest.

De stank was verschrikkelijk; er was geen wc, slechts een emmer in een hoek die ze alleen konden legen wanneer ze naar buiten mochten. En je wist nooit van tevoren wanneer dat zou zijn.

Erger nog dan de stank waren de zachte, schrapende geluidjes die ze na een paar minuten hoorde. Ze wist dat ze het gekriebel van scherpe klauwtjes op haar benen of buik zou voelen zodra ze ging liggen. De eerste keer had ze geprobeerd voortdurend in beweging te blijven en zoveel mogelijk lawaai te maken om ze uit de buurt te houden, maar ten slotte was ze uitgeput in slaap gevallen en kon het haar niet langer schelen hoeveel het er waren of wat ze deden. Ze kon in het donker aan hun bewegingen en gewicht voelen of het ratten of muizen waren. De ratten waren het ergst. Eentje had haar zelfs een keer gebeten.

Ze hield Tom vast en probeerde hem te troosten, totdat ze het allebei een beetje warmer kregen. Ze zou zelf eigenlijk ook wel getroost willen worden, maar er was verder niemand.

Muizen trippelden over haar voeten. Af en toe maakte ze een schoppende beweging met haar benen en één keer hoorde ze een luid gepiep toen een muis tegen de muur te pletter sloeg. Ze kon de muziek van boven horen en de tralies van de kooi trilden met de bas mee.

Ze deed haar ogen dicht en probeerde ergens diep in haar binnenste een veilige schuilplek te vinden, een plek waar alles warm en zonnig was, waar de zee die op de stranden spoelde diepblauw en het water waar ze in sprong warm en helder was. Ze kon de plek echter niet vinden, kon het zandstrand en de blauwe zee, de tuin vol felgekleurde bloemen of het koele, groene, zomerse bos niet vinden. Toen ze haar ogen dichtdeed, zag ze slechts roodgeklepte duisternis, hoorde ze in de verte gemompel en geschreeuw, en overheerste een afgrijselijk gevoel van onheil.

Ze dommelde in en was zich niet langer bewust van de muizen en ratten. Ze wist niet hoe lang ze hier had gezeten toen ze boven geluiden hoorde. Nieuwe geluiden. De muziek was al lang geleden opgehouden en afgezien van de schrapende klauwtjes en Toms ademhaling was alles stil. Ze dacht dat ze buiten een auto hoorde remmen. Stemmen. Nog een auto. Toen hoorde ze iemand op de verdieping boven haar lopen. Gevloek.

Plotseling klonk er boven een hels kabaal. Het klonk alsof iemand met een boomstronk tegen de deur ramde, gevolgd door een luid gekraak en een enorme klap toen de voordeur bezweek. Tom was nu ook wakker en kroop jammerend in haar armen.

Ze hoorde geschreeuw en de voetstappen van minstens tien volwassenen die boven rondrenden. Na een eeuwigheid hoorde ze iemand het slot van de kelderdeur opendraaien. Er viel een dun straaltje licht naar binnen, maar niet veel, en er was hier beneden geen lamp. Nog meer stemmen. Toen zag ze de felle lichtstralen van zaklampen die steeds dichterbij kwamen, zo dichtbij dat het pijn deed aan haar ogen en ze die met haar hand moest afschermen. Toen bleef de lichtstraal op haar rusten en riep een onbekende stem: 'O, god! O, mijn god!'

1

Maggie Forrest sliep al een tijdje slecht, dus het was logisch dat ze begin mei even voor vier uur in de ochtend wakker werd van de stemmen, hoewel ze had gekeken of alle ramen in het huis goed waren gesloten voordat ze naar bed was gegaan.

Als het de stemmen niet waren geweest, was het wel iets anders geweest: iemand die vroeg aan het werk moest en zijn autoportier dichtsloeg; de eerste trein die over de brug ratelde; de hond van de bureu; het gekraak van oude planken ergens in huis; de koelkast die aan- of afsloeg; een pan of een beker die omviel in het droogrek. Of anders een van die nachtelijke geluiden waardoor ze badend in het zweet en met bonkend hart wakker werd, naar adem happend alsof ze aan het verdrinken was: de man die ze Het Geraamte noemde en die tikkend met zijn wandelstok langs The Hill op en neer liep; het gekrabbel aan de voordeur; het kind dat werd mishandeld en in de verte schreeuwde.

Of een nachtmerrie.

Ze was tegenwoordig veel te schrikachtig, zei ze bij zichzelf en ze probeerde het van zich af te zetten. Maar nu hoorde ze het opnieuw. Het waren beslist stemmen, waaronder een harde mannenstem.

Maggie stapte uit bed en liep naar het raam. De straat die The Hill werd genoemd, kroop langs de noordelijke helling van de brede vallei omhoog. Maggie woonde net voorbij de spoorbrug ongeveer halverwege de straat in een van de huizen aan de oostzijde, boven op een zeven meter hoge, dicht met struiken en boompjes begroeide helling. Soms leken de bodembedekkers en het gebladerte zo dicht dat ze slechts met moeite het pad naar het trottoir wist te vinden.

Maggies slaapkamerraam keek uit op de huizen aan de westkant van The Hill en het landschap daarachter, een lappendeken van woonwijken, verkeersaders, pakhuizen, fabrieksschoorstenen en velden die zich voorbij Bradford en Halifax helemaal tot aan het Penninisch Gebergte uitstrekten. Soms kon Maggie urenlang naar het uitzicht zitten kijken, terwijl ze over de vreemde gebeurtenissen nadacht die haar hiernaartoe hadden gebracht. Nu, in het valse licht dat de zonsopgang aankondigde,

boden de lange rijen straatlantaarns met hun gele schijnsel in de verte een spookachtige aanblik, alsof de stad niet helemaal echt was.

Maggie bleef bij het raam staan en keek naar de overkant. Ze durfde te zweren dat er in het huis tegenover haar, het huis van Lucy, licht brandde in de gang, en toen ze de stem opnieuw hoorde, wist ze ineens heel zeker dat haar voorgevoelens juist waren geweest.

Het was Terry's stem en hij schreeuwde tegen Lucy. Ze kon niet verstaan wat hij zei. Toen hoorde ze een schrille kreet, het geluid van brekend glas en een doffe dreun.

Lucy.

Maggie bleef even als versteend staan, maar pakte toen met trillende handen de hoorn van de telefoon naast haar bed en draaide het alarmnummer.

Janet Taylor, politieagent in opleiding, stond buiten het bereik van de stinkende rookwalm bij haar dienstauto. Met haar hand haar ogen afschermend tegen de felle gloed keek ze naar de zilverkleurige BMW die in brand stond. Haar partner, agent Dennis Morrissey, stond naast haar. Een of twee toeschouwers gluurden uit hun slaapkamerraam, maar verder scheen niemand geïnteresseerd. Brandende auto's waren in deze wijk niets bijzonders. Zelfs niet om vier uur 's ochtends.

Oranje en rode vlammen vermengd met blauw of groen en een enkele paarse sliert werden het donker in geslingerd en veroorzaakten dikke, zwarte rooksluiers. Janet kreeg hoofdpijn van de stank van brandend rubber en plastic en besefte dat haar uniform en haar haar er nog dagenlang naar zouden ruiken.

De brandweerman die de leiding had, Gary Cullen, kwam naar hen toe. Hij richtte zich uiteraard tot Dennis; dat deed hij altijd. Ze waren goede vrienden.

'Wat denk je?'

'Joyriders.' Dennis knikte naar de auto. 'We hebben het nummerbord al nagetrokken. Hij is eerder vanavond gestolen uit een keurig nette woonwijk in Manchester.'

'Waarom staat hij nu dan hier?'

'Geen idee. Er zou een verband kunnen zijn, een wraakoefening of zoiets. Iemand die even zijn gevoelens moet luchten. Drugs zou ook kunnen. Dat zoeken de grote jongens maar uit. Die worden er tenslotte voor betaald om na te denken. Wij zijn hier klaar. Alles veilig?'

'Onder controle. Wat doen we als er een lijk in de kofferbak ligt?'

Dennis begon te lachen. 'Dan zal dat nu wel lekker gaar zijn. Wacht even, is dat onze mobilfoon?'

Janet liep naar de wagen. 'Ik neem hem wel,' zei ze over haar schouder. 'Meldkamer aan drie-vijf-vier. Meldt u, alstublieft, drie-vijf-vier. Over.' Janet greep de radio. 'Drie-vijf-vier aan meldkamer. Over.'

'We hebben een melding van huiselijk geweld op nummer 35, The Hill. Ik herhaal: Vijfendertig. The Hill. Kunnen jullie ernaartoe? Over.' Jezus, dacht Janet, huiselijk geweld, verdomme. Geen enkele agent met gezond verstand kreeg graag een geval van huiselijk geweld toegeschoven, vooral niet op dit tijdstip in de ochtend. 'Oké,' zei ze zuchtend en ze keek op haar horloge. 'Verwacht er over drie minuten te kunnen zijn.'

Ze riep Dennis, die zijn hand opstak en nog een paar woorden wisselde met Gary Cullen voordat hij haar kant opkeek. Toen Dennis naar de auto kwam lopen, brulden beide mannen van het lachen.

'Je hebt hem zeker die mop verteld?' vroeg Janet en ze nam plaats achter het stuur.

'Welke mop?' vroeg Dennis onschuldig.

Janet startte de motor en reed snel naar de hoofdweg. 'Je weet wel, over dat blondje en haar eerste pijpbeurt.'

'Ik heb geen idee waar je het over hebt.'

'Ik heb zelf gehoord dat je hem op het bureau aan die nieuwe agent vertelde, die jongen die nog nat is achter de oren. Gun die arme knul toch een kans om zelf een mening over vrouwen te vormen, Dennis, in plaats van hem meteen al te hersenspoelen.'

Janet reed met veel te hoge snelheid de rotonde van The Hill op en schoot daardoor bijna van de weg af. Dennis moest zich aan het dashboard vastklampen om in evenwicht te blijven. 'Godallemachtig. Vrouwen achter het stuur. Het is maar een mop. Heb je dan helemaal geen gevoel voor humor?'

Janet glimlachte voldaan, remde af en reed stapvoets langs de stoep van The Hill op zoek naar nummer 35.

'Ik ben het trouwens aardig zat,' zei Dennis.

'Wat? Mijn rijkunst?'

'Dat ook, maar vooral dat voortdurende gezeik van je. Tegenwoordig kan een kerel niet eens meer zeggen wat hij denkt.'

'Als hij zulke schunnige gedachten heeft als jij niet, nee. Pure milieuverontreiniging. Bovendien zijn de tijden veranderd, Den. En wij moeten meeveranderen, anders sterven we net als de dinosaurus uit. Trouwens, even over die moedervlek van je.'

'Welke moedervlek?'

'Je weet wel, die ene op je wang. Naast je neus. Waar al die haren uit groeien.'

Dennis tastte met een hand naar zijn wang. ‘Wat is daarmee?’
‘Ik zou daar maar snel naar laten kijken als ik jou was. Dat zou volgens mij best eens huidkanker kunnen zijn. Ah, nummer 35. We zijn er.’
Ze parkeerde de wagen een paar meter voorbij het huis aan de rechterkant van de weg. Het was een klein, vrijstaand woonhuis van rode baksteen en zandsteen, dat tussen een volkstuintencomplex en een rij winkels lag. Het was niet veel groter dan een cottage en had leistenen dakpannen; rond de tuin stond een laag muurtje en rechts van het huis een moderne garage. Op dat moment was het er doodstil.
‘Er brandt licht in de gang,’ zei Janet. ‘Zullen we maar even gaan kijken?’

Dennis, die met zijn ene hand nog steeds de moedervlek bevoelde, zuchtte en mompelde iets onverstaanbaars wat ze maar als instemming opvatte. Janet stapte als eerste uit de wagen en liep over het pad; ze was zich ervan bewust dat hij met opzet bleef treuzelen. De tuin was overwoekerd en ze moest takken en struiken opzij duwen om erlangs te kunnen. Er stroomde al wat adrenaline door haar lichaam, waardoor ze extra alert was, zoals altijd bij meldingen van huiselijk geweld. De meeste agenten hadden er een hekel aan omdat je nooit wist wat er ging gebeuren. Wanneer je een man van zijn vrouw moest lostrekken, was de kans groot dat de vrouw zijn kant zou kiezen en je met een deegroller te lijf zou gaan.

Bij de deur bleef Janet stilstaan. Afgezien van Dennis’ zware ademhaling achter haar was alles nog steeds stil. Het was nog te vroeg voor mensen om naar hun werk te gaan en de meeste doorzakkers van de late avond lagen nu wel ergens hun roes uit te slapen. In de verte begonnen de eerste vogels te kwetteren. Mussen waarschijnlijk, dacht Janet. Muisen met vleugels.

Omdat ze geen deurbel zag, klopte Janet op de deur.

Er kwam van binnen geen reactie.

Ze klopte wat harder. Het getik leek door de hele straat te echoën. Nog steeds geen reactie.

Janet liet zich op haar knieën zakken en tuurde door de brievenbus. Ze kon nog net zien dat onder aan de trap een lichaam lag. Een vrouwenlichaam. Reden genoeg om de deur te forceren.

‘We moeten naar binnen,’ zei ze.

Dennis probeerde de deurklink. Op slot. Hij gebaarde Janet dat ze uit de weg moest en stortte zich toen met zijn schouder tegen de deur.

Waardeloze techniek, dacht ze. Zij zou een aanloop hebben genomen en hem hebben ingetrapt. Dennis speelde echter al jaren rugby, hield ze zichzelf voor, en zijn schouders hadden inmiddels al tegen zoveel

klootzakken gebeukt dat ze behoorlijk sterk moesten zijn.

De deur sprong bij de eerste aanval al open. Dennis tuimelde de gang in en moest zich aan de trapleuning vastgrijpen om niet te struikelen over de roerloze figuur die op de grond lag.

Janet liep achter hem aan naar binnen, deed de deur dicht voorzover mogelijk was, knielde neer naast de vrouw op de grond en voelde of ze een hartslag kon vinden. Zwak, maar regelmatig. Een deel van haar gezicht baadde in het bloed.

‘Mijn god,’ mompelde Janet. ‘Den? Alles in orde?’

‘Niets aan de hand. Zorg jij maar voor haar. Ik ga even rondkijken.’ Dennis liep naar boven.

Deze keer vond Janet het niet irritant dat iemand haar vertelde wat ze moest doen. Ook niet dat Dennis er automatisch vanuit ging dat het de taak van de vrouw was om de gewonden te verzorgen, terwijl de man op pad ging om heldendaden te verrichten. Of eigenlijk vond ze het wel irritant, maar ze maakte zich ernstige zorgen over het slachtoffer, dus was ze niet van plan er moeilijk over te doen.

Klootzak, dacht ze. Wie dit ook heeft gedaan. ‘Het komt wel goed,’ zei ze, hoewel ze niet dacht dat de vrouw haar kon horen. ‘We laten een ambulance voor je komen. Hou vol.’

Het meeste bloed leek afkomstig te zijn uit een diepe wond vlak boven haar rechteroor, zag Janet, hoewel er ook wat bloedvegen rond haar neus en lippen zaten. Zo te zien had iemand haar met zijn vuisten bewerkt. Overal om haar heen lagen glasscherven en narcissen, en op de vloerbedekking was een vochtige vlek te zien. Janet haakte haar portofoon van haar riem los en verzocht om een ambulance. Ze had geluk dat het ding werkte op The Hill; de portofoons hadden veel minder bereik dan de mobilofoons in de dienstwagens en waren berucht om hun slechte ontvangst.

Dennis kwam hoofdschuddend naar beneden. ‘Die klootzak zit in ieder geval niet boven,’ zei hij. Hij overhandigde Janet een deken, een hoofdkussen en een handdoek.

Janet schoof het kussen behoedzaam onder het hoofd van de vrouw, legde voorzichtig de deken over haar heen en drukte de handdoek tegen de bloedende wond op haar slaap. Had ik nooit achter hem gezocht, dacht ze, onze Den zit vol verrassingen. ‘Denk je dat hij ervandoor is?’ vroeg ze.

‘Geen idee. Ik ga even achter kijken. Blijf jij maar bij haar tot de ambulance er is.’

Voordat Janet iets kon zeggen, was hij al naar de achterkant van het huis verdwenen. Hij was nog geen minuut weg toen ze hem hoorde

roepen: 'Janet, kom eens kijken. Snel. Het zou belangrijk kunnen zijn.' Janet keek naar de vrouw. De wond was opgehouden met bloeden en ze kon verder niets doen. Toch liet ze haar liever niet alleen.

'Toe nou,' riep Dennis weer. 'Schiet eens op.'

Janet wierp nog een laatste blik op de bewusteloze vrouw en liep toen naar de achterkant van het huis. De keuken was in duisternis gehuld.

'Hier beneden.'

Achter een openstaande deur rechts van haar leidden drie traptreden naar een gangetje dat door een kaal peertje werd verlicht. Daar was weer een deur, waarschijnlijk naar de garage, dacht ze, en om een hoek was de trap naar de kelder.

Dennis stond bijna onder aan de trap voor een derde deur.

Daarop hing een poster van een naakte vrouw met enorme borsten. Ze lag wijdbeens op haar rug op een koperen bed, haar vingers plukten aan haar vagina en ze keek met een verleidelijke en uitnodigende glimlach naar de toeschouwer. Dennis stond er breed grijnzend voor.

'Klootzak,' siste Janet.

'Je kunt toch wel tegen een grapje?'

'Dit is niet grappig.'

'Denk je dat er iets achter zit?'

'Ik weet het niet.' Janet zag een lichtschijsel onder de deur. Het was zwak en onregelmatig als van een lamp die het elk moment kon begeven. Ook rook ze een vreemde geur. 'Wat is dat voor lucht?' vroeg ze.

'Hoe moet ik dat weten? Optrekkend vocht? De riolering?'

Janet vond dat het eerder naar verrotting rook. Verrotting en sandelhoutwierook. Ze huiverde.

'Moeten we niet naar binnen?' Onwillekeurig was ze gaan fluisteren.

'Dat lijkt me wel het beste, ja.'

Janet liep voor hem uit de laatste traptreden af. Langzaam stak ze haar hand uit naar de deurklink. Op slot. Ze deed een stap opzij en deze keer gebruikte Dennis wel zijn voet. Het slot werd verbrijzeld en de deur zwaaide open. Dennis deed een stap opzij en maakte een hoffelijke buiging. 'Dames gaan voor.'

Met Dennis op haar hielen stapte Janet de kelder in.

Ze had nauwelijks tijd haar eerste indrukken van de kleine ruimte tot zich door te laten dringen: spiegels; tientallen brandende kaarsen rond een matras op de vloer; een meisje op de matras, naakt en vastgebonden, met iets geels rond haar nek; de verschrikkelijke stank die hier ondanks de wierook veel erger was, een combinatie van een verstopte riolering en rottend vlees; kinderlijke houtskooltekeningen op witgeverfde muren.

Hij kwam van ergens achter hen uit een donkere hoek van de kelder. Dennis draaide zich om en greep zijn wapenstok, maar hij was niet snel genoeg. De machete kliefde door zijn wang en sneed deze van zijn oog tot zijn lippen open. Voordat Dennis kans zag om zijn hand naar zijn gezicht te brengen of zelfs maar pijn te voelen, haalde de man opnieuw uit, deze keer naar de zijkant van zijn hals. Dennis maakte een rochelend geluid en zakte met wijd opengesperde ogen op zijn knieën. Warm bloed gutste over Janets gezicht en spetterde in abstracte patronen op de witte muren. Ze begon te kokhalzen toen ze de warme geur ervan opving.

Ze had geen tijd om na te denken. Dat had je nooit wanneer het echt gebeurde. Ze wist alleen dat ze Dennis niet kon helpen. Nog niet. Eerst moest ze de man met het mes onschadelijk maken. Hou vol, Dennis, smeekte ze zwijgend. Hou vol.

De man was blijkbaar nog niet tevreden en maakte aanstalten om opnieuw op Dennis in te hakken, wat Janet de gelegenheid gaf haar wapenstok tevoorschijn te trekken. Ze had net genoeg tijd om het handvat zo vast te grijpen dat de wapenstok haar arm afschermde voordat hij haar aanviel. Hij keek geschokt en verbaasd toen het lemmet op de wapenstok afketste.

Janet greep die kans meteen aan. Techniek en training konden de pot op. Ze haalde uit en raakte hem op zijn slaap. Hij leek het bewustzijn te verliezen en viel tegen de muur, maar zakte niet op de grond. Ze ging dichterbij staan en sloeg met volle kracht op de pols van de hand met het mes. Ze hoorde iets breken. Hij schreeuwde het uit en de machete viel op de grond. Janet schopte het wapen in de verste hoek, greep toen de wapenstok met beide handen beet, maakte een zwaaiende beweging en raakte hem opnieuw vol op de zijkant van zijn hoofd. Hij probeerde naar zijn machete te kruipen, maar ze sloeg hem vervolgens zo hard ze kon op zijn achterhoofd en daarna tegen de onderkant van zijn schedel. Hij zat op zijn knieën, maar strekte nu brullend zijn bovenlichaam en spuugde haar een stroom obsceniteiten toe, waarna ze nogmaals uithaalde naar zijn slaap. Hij viel tegen de muur, waar zijn achterhoofd een lange, donkere veeg op de witte verf achterliet toen hij op de vloer zakte en daar met uitgestrekte benen bleef liggen. Even bubbelden er roze luchtbelletjes in zijn mondhoek, maar die verdwenen al snel. Janet sloeg hem nog eens boven op zijn schedel en haalde toen haar handboeien tevoorschijn waarmee ze hem aan een van de leidingen langs de muur ketende. Hij kreunde en bewoog even, dus sloeg ze hem opnieuw op zijn hoofd. Toen hij stil was, liep ze naar Dennis.

Hij maakte nog steeds schokkerige bewegingen, maar de straal bloed

uit zijn wond was minder geworden. Krampachtig probeerde Janet zich haar EHBO-lessen te herinneren. Ze hield haar zakdoek stevig tegen de doorgesneden ader en probeerde de randen tegen elkaar te drukken. Toen probeerde ze via haar portofoon een noodoproep door te geven. Ze kreeg alleen gekraak en geruis te horen. Geen verbinding. Het enige wat ze nu kon doen, was wachten tot de ambulance kwam. Ze kon niet weggaan nu Dennis er zo aan toe was. Ze kon hem nu niet alleen laten. Janet liet zich in kleermakerszit op de grond zakken, legde Dennis' hoofd in haar schoot, wiegde hem zachtjes heen en weer en mompelde allerlei onzinnige dingen in zijn oor. De ambulance kwam eraan, zei ze tegen hem. Het zou allemaal goed komen. Maar hoe stevig ze de zakdoek ook aandrukte, het bloed bleef op haar uniform sijpelen. Ze kon de warmte op haar vingers, buik en dijen voelen. Alsjeblieft Dennis, bad ze, hou alsjeblieft vol.

Boven Lucy's huis kon Maggie de sikkelvormige schijf van de nieuwe maan zien en de dunne zilverkleurige rand die hij in de duisternis rond de oude maan had getrokken. De oude maan in de armen van de nieuwe. Een slecht voorteken. Zeelieden geloofden dat de aanblik hiervan, vooral wanneer deze door glas werd waargenomen, een voorbode was van zware storm en het verlies van vele levens. Maggie huiverde. Ze was niet bijgelovig, maar er ging iets onheilspellends van uit, iets wat zich naar haar uitstreckte en haar aanraakte vanuit een ver verleden, uit een tijd waarin mensen meer betekenis hechtten aan kosmische gebeurtenissen zoals de veranderende stand van de maan.

Ze keek weer naar het huis en zag dat er een politieauto stopte, dat een vrouwelijke agent aanklopte en iets riep, en dat haar mannelijke partner vervolgens de deur in ramde.

Daarna hoorde Maggie een hele tijd niets, misschien vijf of tien minuten lang, totdat er een hartverscheurend, jammerend gehuil uit de ingewanden van het huis opsteeg. Het was ook mogelijk dat ze zich dat alleen maar had verbeeld. De lucht was inmiddels lichter van kleur en het vroege ochtendgezang was weer begonnen. Was het misschien een vogel geweest? Nee, geen enkele vogel kon zo wanhopig en van god en iedereen verlaten klinken, zelfs niet de fuut op het meer of de wulp op de heide.

Maggie masseerde haar nek en bleef toekijken. Enkele seconden later kwam een ambulance voorrijden. En nog een politieauto. Vervolgens zag ze verplegers naar binnen gaan. Ze lieten de voordeur openstaan en Maggie kon zien dat ze naast iemand in de hal neerknielden. Iemand die was toegedekt met een lichtbruine deken. Ze tilden het lichaam op

een brancard op wielen en duwden deze over het tuinpad naar de ambulance die met openstaande deuren stond te wachten. Het gebeurde allemaal zo snel dat Maggie niet goed kon zien wie het was, maar ze meende een glimp te hebben opgevangen van Lucy's gitzwarte haar. Het was dus inderdaad gegaan zoals ze had gedacht. Ze beet op haar duimnagel. Had ze eerder moeten ingrijpen? Ze had inderdaad haar vermoedens gehad, maar had ze dit op de een of andere manier kunnen voorkomen? Wat had ze kunnen doen?

Vervolgens kwam er iemand bij die zo te zien een agent in burger was. Hij werd al snel gevolgd door vijf of zes mannen die witte wegwerp-overalls aantrokken voordat ze het huis binnengingen. Iemand anders spande blauwwitte tape voor het hek in de voortuin en zette ook een groot deel van de stoep af, waaronder de dichtstbijzijnde bushalte en het stuk weg dat aan nummer 35 grensde.

Maggie vroeg zich af wat er allemaal aan de hand was. Ze zouden toch niet al die moeite doen als er niet iets heel ernstigs was gebeurd? Was Lucy dood? Had Terry haar uiteindelijk vermoord?

Het werd lichter en het tafereel werd steeds onwezenlijker. Er arriveerden nog meer politiewagens en nog een ambulance. Toen de ambulancebroeders een tweede stretcher naar buiten reden, passeerde de eerste bus van die ochtend The Hill, waardoor Maggie het zicht werd ontnomen. Ze zag dat de passagiers hun hoofd omdraaiden of opstonden om te kunnen zien wat er gebeurde. Ze kon niet zien wie er op de brancard lag. Ze zag alleen dat er twee agenten instapten.

Daarna wankelde een in elkaar gedoken en in een deken gewikkeld figuurtje over het pad, aan beide kanten ondersteund door een geüniformeerde agent. Eerst had Maggie geen flauw idee wie het was. Een vrouw, meende ze aan het silhouet en het donkere haar te kunnen zien. Toen zag ze het donkerblauwe uniform. De vrouwelijke agent. De adem stakte in haar keel.

Er was inmiddels meer bedrijvigheid dan Maggie ooit voor mogelijk had gehouden bij een melding van huiselijk geweld. Er stond nu minstens een half dozijn politieauto's, de burgerauto's meegerekend. Een pezige man met kortgeknipt, donker haar stapte uit een blauwe Renault en liep het huis binnen alsof het van hem was. De man die achter hem naar binnen ging zag eruit als een dokter. Hij had tenminste een zwarte tas bij zich en zag er gewichtig uit. Overal op The Hill gingen mensen nu naar hun werk; ze reden hun auto de garage uit of stonden te wachten bij de tijdelijke bushalte die iemand van het busstation had opgesteld. Er hadden zich groepjes toeschouwers bij het huis verzameld die nieuwsgierig toekeken, maar ze werden weggestuurd door een agent.

Maggie keek op haar horloge. Halfzeven. Ze zat al tweeënhalp uur voor het raam geknield, maar had desondanks het gevoel dat de gebeurtenissen zich razendsnel voor haar oog hadden voltrokken. Toen ze opstond, hoorde ze haar knieën kraken. De grof geweven vloerbedekking had donkerrode voren in haar huid geperst.

Er gebeurde nu niet zoveel meer rond het huis: er stonden nog een paar agenten op wacht en anderen stonden op de stoep te roken en praatten zachtjes en hoofdschuddend met elkaar.

Uitgeput en verward trok Maggie een spijkerbroek en T-shirt aan en liep naar beneden om een kop thee en wat geroosterd brood te maken. Toen ze de ketel vulde, merkte ze dat haar handen beefden. Ze zouden vast en zeker met haar willen praten, dat leed geen twijfel. Wat moest ze hun dan vertellen?

2

Plaatsvervangend hoofdinspecteur Alan Banks ('plaatsvervangend' omdat zijn directe chef, hoofdinspecteur Gristhorpe, zijn enkel had verbrijzeld tijdens het werk aan een stapelmuurtje en minstens een paar maanden uitgeschakeld was) tekende even na zes uur die ochtend het logboek bij het tuinhek, haalde diep adem en liep The Hill 35 binnen. Bewoners: Lucy Payne, tweëntwintig, medewerkster van de afdeling leningen van het filiaal van de NatWest-bank bij het winkelcentrum, en haar echtgenoot, Terence Payne, achtentwintig, leraar aan de Silverhill-scholengemeenschap. Geen kinderen. Geen strafblad. Op het eerste gezicht een voorbeeldig en succesvol jong paar. Net een jaar getrouwd.

Overall in het huis brandde licht en de technische recherche, net als Banks gekleed in de verplichte steriele witte overalls, overschoenen, handschoenen en kappen, was al druk aan het werk. Ze zagen eruit als spoken die aan de grote schoonmaak waren, dacht Banks. Ze stofften en stofzuigden alles nauwgezet, verzamelden monsters, pakten alles in en voorzagen de zakjes van een label.

Banks bleef even in de gang staan om de sfeer op te snuiven. Het leek een doorsnee middenklassehuis. Het koraalroze gestreepte behang zag er nieuw uit. Een met tapijt bedekte trap aan de rechterkant leidde naar de slaapkamers. Als er al iets opviel, dan was het dat het iets te veel naar luchtverfrisser met citroen rook. Het enige wat niet in het plaatje thuis hoorde, was de roestbruine vlek op de crèmekleurige vloerbedekking in de gang.

Lucy Payne lag op datzelfde moment ter observatie van zowel artsen als de politie in het ziekenhuis in Leeds, op dezelfde gang waar ook haar echtgenoot, Terence Payne, voor zijn leven vocht. Banks kon geen medelijden voor hem opbrengen; Dennis Morrissey had het gevecht voor zijn leven veel sneller moeten opgeven.

Bovendien lag er in de kelder een dood meisje.

Het grootste deel van deze informatie had Banks op weg naar Leeds via zijn mobiele telefoon van inspecteur Ken Blackstone ontvangen en de

rest had hij gehoord van de verplegers en ambulancebroeders die buiten stonden. Het eerste telefoontje naar Gratly Cottage, zijn huis, had hem even na halfvijf gewekt uit de toch al ondiepe, onrustige slaap waar hij het tegenwoordig zo vaak mee moest doen. Hij had gedoucht, zich aangekleed en was in zijn auto gesprongen. Een cd van Zelenka Trios had hem onderweg geholpen zijn kalmte te bewaren en hem ervan weerhouden buitensporige risico's te nemen op de A1. Alles bij elkaar had de rit van honderddertig kilometer anderhalf uur in beslag genomen en als hij niet zoveel andere dingen aan zijn hoofd had gehad, had hij aan het begin van zijn reis van een prachtige zonsopgang boven de Yorkshire Dales kunnen genieten, iets wat deze lente sporadisch was voorgekomen, ook al was het al mei.

Hij had evenwel weinig anders gezien dan de weg voor hem en ook de muziek had hij nauwelijks gehoord. Tegen de tijd dat hij de ringweg van Leeds had bereikt, was de maandagochtendspits al in volle gang. Banks ontweek de bloedvlekken en narcissen op de vloer in de gang en liep naar de achterkant van het huis. Hij zag dat iemand had overgegeven in de gootsteen in de keuken.

'Iemand van het ambulancepersoneel,' zei de technisch rechercheur die druk bezig was met het doorzoeken van de keukenlades en kastjes. 'Arme stakker, het is zijn eerste dag. We hebben nog mazzel dat hij het tot hier heeft weten op te houden en niet ter plekke alles heeft ondergekotst.'

'Jezus, dat moet een stevig ontbijt zijn geweest.'

'Zo te zien Thaise rode curry en patat.'

Banks liep de trap af naar de kelder. Onderweg viel hem de deur naar de garage op. Heel handig als je iemand ongemerkt het huis wilde binnensmokkelen, iemand die je had ontvoerd bijvoorbeeld en misschien had verdoofd of bewusteloos geslagen. Banks deed de deur open en wierp snel een blik op de auto. Het was een donkere vierdeurs Vectra met een 'S' aan het begin van het nummerbord. De laatste drie letters waren NVG. Niet afkomstig uit de directe omgeving, dus. Hij maakte in gedachten een aantekening dat hij het nummerbord moest laten natrekken bij de centrale in Swansea.

Hij hoorde stemmen in de kelder en zag het flitsen van fototoestellen. Dat moest Luke Selkirk zijn, hun topfotograaf. Luke was net terug van een door het leger gesponsorde cursus in Catterick Camp, waar hij de gevolgen van terroristische bomaanslagen had leren fotograferen. Niet dat hij deze vaardigheid vandaag nodig zou hebben, maar het was goed te weten dat je met een ervaren, uitstekend opgeleide collega samenwerkte. De stenen treden waren op sommige plekken afgesleten; de bakstenen

muren waren witgeschilderd. Er was blauwwitte tape gespannen in de deuropening onder aan de trap. Niemand mocht er naar binnen, totdat Banks, Luke, de arts en de technische recherche hun werk hadden gedaan.

Banks bleef op de drempel staan en snoof voorzichtig. Er hing een stank van rottend vlees, schimmel, wierook en de zoete, metaalachtige geur van vers bloed. Hij dook onder het tape door naar binnen, maar deinsde onmiddellijk terug bij de gruwelijke aanblik van het tafereel. Niet dat iets dergelijks hem nooit eerder onder ogen was gekomen. Integendeel, hij had nog veel erger gezien: de prostituee Dawn Whadden in Soho, wier ingewanden uit haar lichaam waren gesneden; de onthoofde kruimeldief William Grant; de deels opgegeten lichaamsdelen van de jonge Colleen Dickens, die in een bar had gewerkt; lichamen die uit elkaar waren gereten door geweerschoten en met messen waren opengesneden. Hij kon zich alle namen nog herinneren. Hij had de afgelopen jaren echter geleerd dat dat er allemaal niet toe deed. Het ging niet om het bloed, de ingewanden die waren blootgelegd, de vermiste ledematen of de gapende wonden. Wanneer het erop aan kwam, was dat niet wat je het meest raakte. Dat was slechts het uiterlijke aspect. Als je heel hard je best deed, kon je jezelf ervan overtuigen dat je op de set was van een film of toneelstuk, dat de lichamen slechts decorstukken waren, dat het bloed niet echt was.

Nee, wat hem het meeste raakte, was het intense medelijden dat hij voelde voor de slachtoffers. In tegenstelling tot wat hij aanvankelijk had gedacht, was hij door de jaren heen niet harder of ongevoeliger geworden zoals zovele anderen. Elke nieuwe zaak was als een diepe wond die opnieuw werd geopend. Vooral een zaak als deze. Hij had zichzelf onder controle, wist het maagzuur in zijn borrelende ingewanden te houden en deed zijn werk, maar vanbinnen vrat het aan hem als een bijtend zuur en 's nachts hield het hem uit zijn slaap. Pijn, angst en wanhoop waren in de poriën van deze muren doorgedrongen zoals fabrieken de oude stadsgebouwen onder een dikke laag vuil hadden bedekt. Dit soort verschrikkingen liet zich echter niet zo gemakkelijk met zandstralen verwijderen.

Zeven mensen in de krappe kelderruimte, vijf van hen levend en twee dood. Dit zou ongetwijfeld ontaarden in een logistieke en forensische nachtmerrie.

Iemand had het licht, een kaal peertje, aangedaan en overal stonden nog steeds brandende kaarsen. Vanuit de deuropening zag Banks dat de arts zich over het bleke lichaam op de matras had gebogen. Een meisje. De enige uiterlijke tekenen van geweld waren een paar sneden

en blauwe plekken, een bebloede neus en een gele, plastic waslijn rond haar hals. Ze lag met gespreide benen op de bevuilde matras en haar handen waren met hetzelfde gele, plastic koord vastgebonden aan metalen pinnen in de betonnen vloer. Het bloed uit Morriseys doorgesneden ader was op haar enkels en benen gespetterd. Een paar vliegen zoemden boven het opgedroogde bloed onder haar neus. Rond haar mondhoeken hadden zich blaasjes gevormd. Haar dode gezicht was bleek en blauwachtig in het felle schijnsel van de gloeilamp.

Wat het allemaal nog erger maakte, waren de grote spiegels aan het plafond en aan de muren, waardoor alles werd verveelvoudigd.

‘Wie heeft het licht aangedaan?’ vroeg Banks.

‘Het ambulancepersoneel,’ zei Luke Selkirk. ‘Ze waren als eerste ter plekke na Taylor en Morrisey.’

‘Oké, we zullen het voorlopig aanlaten, totdat we een beter idee hebben van wat ons hier allemaal te wachten staat. Maar daarna moet ook de oorspronkelijke situatie worden gefotografeerd. Met alleen dat kaarslicht.’

Luke knikte. ‘Dit is trouwens Faye McTavish, mijn nieuwe assistente.’ Faye was een tengere, bleke, verweesd ogende jonge vrouw met een neuspiercing. Ze kon niet ouder dan twintig zijn. De grote oude Pentax die om haar nek hing, leek veel te zwaar voor haar, maar ze wist hem wonderbaarlijk goed te gebruiken.

‘Prettig kennis te maken, Faye,’ zei Banks en hij stak zijn hand uit. ‘Ook al is dit misschien niet het meest geschikte moment.’

Hij draaide zich om en keek naar het lichaam op de matras.

Hij wist wie ze was: Kimberley Myers, vijftien jaar oud, afgelopen vrijdagavond niet thuisgekomen na een feestje van de jongerenclub dat op nog geen halve kilometer van haar huis was gehouden. Ze was knap geweest, met het lange blonde haar en het slanke, sportieve figuur die alle slachtoffers hadden gekenmerkt. Nu staarden haar dode ogen in de spiegel aan het plafond.

Opeddroogd sperma glinsterde in haar schaamhaar. En bloed. Sperma en bloed, het oude liedje. Waarom namen deze monsters altijd knappe jonge meisjes te grazen? vroeg Banks zich voor de honderdste keer af. O, hij kende alle stereotiepe antwoorden wel: hij wist dat vrouwen en kinderen gemakkelijke slachtoffers waren omdat ze fysiek zwakker waren, zich sneller lieten intimideren door mannelijke brute kracht. Hij wist ook dat prostituees en weglopers eveneens gemakkelijke slachtoffers waren, omdat zij minder snel als vermist werden opgegeven dan iemand uit een gelukkig gezin, zoals Kimberley. Maar dat was niet het enige. Er zat altijd een sinister seksueel aspect aan dit soort zaken. Het

was niet genoeg dat het slachtoffer zwakker was, het moest haar kwelgeest ook genot en bevrediging kunnen schenken. En ze moest jeugd en onschuld uitstralen. Mannen doodden elkaar om talloze redenen, in oorlogstijd zelfs met duizenden tegelijk, maar bij misdaden als deze was het slachtoffer altijd een vrouw.

De agent die als eerste ter plaatse was geweest, had de tegenwoordigheid van geest gehad om met tape een smal pad op de vloer uit te zetten, zodat niet overal gelopen kon worden en bewijsmateriaal zou worden vernietigd, maar na wat er was gebeurd met Morrisey en Taylor was het daar waarschijnlijk toch al te laat voor.

Agent Dennis Morrisey lag ineengedoken op zijn zij in een plas bloed op de betonnen vloer. Zijn bloed was ook op de muur en een van de spiegels gespat. De rest van de witgekalkte muren was bedekt met pornografische afbeeldingen die uit tijdschriften waren gescheurd en met obscene mannenfiguurtjes met een enorme fallus. Ertussenin bevonden zich onhandig getekende occulte symbolen en grijnzende doodshoofden. Naast de deur lag een tweede plas bloed en op het witkalk was een lange, donkere veeg zichtbaar. Terence Payne.

Luke Selkirks camera flitste. Faye was inmiddels bezig met haar camcorder. De andere man in de kamer draaide zich om en zei iets: inspecteur Ken Blackstone van de West Yorkshire-politie, onberispelijk als altijd, zelfs in zijn beschermende kleding. Grijs haar krulde rond zijn oren en brillenglazen vergrootten zijn scherpe ogen.

‘Alan,’ zei hij zuchtend, ‘het is verdomme net een abattoir.’

‘Een leuk begin van de week. Wanneer ben je hier aangekomen?’

‘Zestien minuten voor vijf.’

Blackstone woonde in de buurt van Lawnswood en had hooguit een halfuur nodig gehad om op The Hill te komen. Als hoofd van het North Yorkshire-team werkte Banks graag samen met Blackstone, die de leiding had over het West Yorkshire-team dat samen met het team van Banks inmiddels bekendstond als ‘de Kameleon-brigade’, omdat de moordenaar waar ze gezamenlijk jacht op maakten er tot dusverre steeds weer in was geslaagd in zijn omgeving op te gaan, in het donker van de nacht te verdwijnen en onopgemerkt te blijven. Zo’n samenwerking ging meestal gepaard met grote ego’s en onvereenigbare karakters, maar Banks en Blackstone kenden elkaar al acht of negen jaar en hadden die problemen niet. Ook buiten werktijd konden ze het goed met elkaar vinden en ze deelden een voorliefde voor pubs, Indiaas eten en jazzzangeressen.

‘Heb je al iemand van het ambulancepersoneel gesproken?’ vroeg Banks.

‘Ja,’ antwoordde Blackstone. ‘Ze zeiden dat ze het meisje hebben onderzocht, maar geen teken van leven hebben gevonden en haar verder onaangeroerd hebben laten liggen. Morrisey was eveneens al dood. Terence Payne zat met handboeien vast aan die leiding daar. Hij had zware verwondingen aan zijn hoofd, maar hij ademde nog, dus hebben ze hem zo snel mogelijk naar het ziekenhuis gebracht. De plaats delict is hierdoor enigszins aangetast, met name wat betreft de positie van het lichaam van Morrisey, maar minder dan je gezien de omstandigheden zou verwachten.’

‘Het probleem is dat we hier niet met één plaats delict te maken hebben, maar met twee die elkaar overlappen; drie, als je wat er met Payne is gebeurd als een aparte zaak beschouwt.’ Hij zweeg even. ‘Vier zelfs, als je Lucy Payne boven meetelt. Dat zal de nodige problemen opleveren. Waar is Stefan?’ Brigadier Stefan Nowak, die de werkzaamheden op The Hill coördineerde, was een nieuweling op het hoofdbureau van de westelijke regio in Eastvale, en Banks, die in korte tijd onder de indruk was geraakt van zijn vaardigheden, had hem zelf aan het team toegevoegd. Banks benijdde Stefan op dit moment niet.

‘Hij loopt hier ergens rond,’ zei Blackstone. ‘De laatste keer dat ik hem zag, ging hij net naar boven.’

‘Heb je verder nog iets voor me, Ken?’

‘Eigenlijk niet. We zullen moeten wachten tot we agent Taylor hebben gesproken en er meer details bekend zijn.’

‘Wanneer zou dat moeten gebeuren?’

‘Aan het eind van de dag. De verplegers hebben haar meegenomen. Ze wordt behandeld voor shock.’

‘Dat verbaast me niets. Hebben ze...?’

‘Ja. Ze hebben haar kleding in zakken verpakt en de politiearts is naar het ziekenhuis geweest om te doen wat gedaan moest worden.’

Dat hield onder andere in dat hij haar vingernagels had schoongeschaapt en uitstrijkjes van haar handen had gemaakt. Het was maar al te gemakkelijk om te vergeten (waarschijnlijk omdat iedereen het zo graag wilde vergeten), dat agent in opleiding Janet Taylor geen heldin was; ze was een verdachte in een misdrijf waarbij excessief geweld was gebruikt. Een buitengewoon lastige zaak.

‘Wat denk jij dat er is gebeurd, Ken?’ vroeg Banks. ‘Je eerste reactie?’

‘Ik denk dat ze Payne hier beneden hebben verrast en in een hoek hebben gedreven. Hij heeft razendsnel de aanval ingezet en met dat ding daar op Morrisey ingehakt.’ Hij wees op de met bloed besmeurde machete die op de grond bij de muur lag. ‘Morrisey is duidelijk twee of drie keer geraakt. Taylor moet daardoor genoeg tijd hebben gehad

om haar wapenstok te grijpen en die tegen Payne te gebruiken. Ze moest wel, Alan. Hij is haar als een dolgedraaide maniak aangevallen. Ze moest zichzelf verdedigen.'

'Het is niet aan ons om te beslissen,' zei Banks. 'Wat is de schade bij Payne?'

'Schedelbasisfractuur. Meervoudige botbreuken.'

'Jammer. Mocht hij toch nog doodgaan, dan bespaart dat de rechtbank op de lange termijn misschien nog een aardig bedrag en een hoop ellende. En zijn vrouw?'

'Het ziet ernaar uit dat hij haar op de trap met een vaas heeft geslagen en dat ze toen naar beneden is gevallen. Lichte hersenschudding, paar blauwe plekken. Verder geen ernstige verwondingen. Gelukkig voor haar was het geen zwaar kristal, anders zat ze nu in hetzelfde schuitje als haar man. Ze is nog wel buiten bewustzijn en ze houden haar voorlopig in de gaten, maar ze komt er wel bovenop. Agent Hodgkins is nu in het ziekenhuis.'

Banks keek nogmaals de kamer rond met de flakkerende kaarsen, spiegels en obscene tekeningen. Hij zag glasscherven bij het lichaam op de matras, en toen hij zijn spiegelbeeld opving, besepte hij dat ze afkomstig waren van een gebroken spiegel. Zeven jaar ongeluk. Hendrix' "Roomful of Mirrors" zou nooit meer hetzelfde klinken.

Voor het eerst sinds Banks de kelder was binnengekomen keek de arts op van zijn onderzoek. Hij kwam uit zijn geknielde positie overeind en liep naar hen toe. 'Ian Mackenzie, patholoog-anatoom,' zei hij, met uitgestoken hand op Banks af lopend.

Dokter Mackenzie was een stevig gebouwde man met een flinke bos bruin haar, een dikke neus en een spleet tussen zijn voortanden. Dat bracht geluk, had Banks' moeder hem ooit voorgelouden. Misschien zou dat de gevolgen van de gebroken spiegel ongedaan maken. 'Wat kunt u ons vertellen?' vroeg Banks.

'De onderhuidse bloedingen, kneuzingen in de hals en cyanose duiden op dood door wurging, hoogstwaarschijnlijk met een wurgkoord zoals die gele waslijn rond haar hals, maar dat kan ik u pas met zekerheid melden als er sectie is verricht.'

'Zijn er sporen die duiden op seksuele handelingen?'

'Enkele scheurtjes aan vagina en anus, en naar het zich laat aanzien spermavlekken. Dat had u waarschijnlijk zelf ook al gezien. Nogmaals, ik kan u daar pas later meer over vertellen.'

'Tijdstip van overlijden?'

'Recent. Zeer recent. Er is nog vrijwel geen hypostase, geen rigor mortis en ze is nog steeds warm.'

‘Hoe lang geleden?’

‘Ik schat een uur of twee, drie.’

Banks keek op zijn horloge. Even na drieën dus, kort voordat de echtelijke ruzie de vrouw aan de overkant van de weg ertoe had aangezet het alarmnummer te bellen. Banks vloekte. Als de melding iets eerder was binnengekomen, een uur of zelfs maar een paar minuten, dan hadden ze Kimberley misschien nog kunnen redden. ‘En die uitslag rond haar mond? Chloroform?’

‘Ik vermoed van wel. Waarschijnlijk gebruikt bij haar ontvoering en misschien ook om haar onder verdoving te houden, hoewel daar natuurlijk aangenamer manieren voor te bedenken zijn.’

Banks wierp een blik op Kimberleys lichaam. ‘Ik denk niet dat de dader zich daar druk over heeft gemaakt. Is chloroform gemakkelijk te verkrijgen?’

‘Vrij gemakkelijk. Het wordt gebruikt als oplosmiddel.’

‘Het is niet de doodsoorzaak?’

‘Ik zou zeggen van niet, nee. Ik kan het natuurlijk pas na de sectie met zekerheid zeggen, maar als dat de doodsoorzaak is, zouden we ernstige blaarvorming moeten aantreffen in de slokdarm en dan zou er aanzienlijke beschadiging aan de lever moeten zijn.’

‘Wanneer denkt u dat u tijd voor haar heeft?’

‘Tenzij er een file op de snelweg staat, zou ik vanmiddag met de sectie kunnen beginnen,’ zei dokter Mackenzie. ‘We hebben het weliswaar vrij druk, maar sommige dingen hebben nu eenmaal prioriteit.’ Hij keek van Kimberley naar Morrisey. ‘Hij is zo te zien overleden aan bloedverlies. Zowel zijn halsslagader als zijn strotader is volledig doorsneden. Een lelijke verwonding, maar een snelle dood. Zijn partner heeft blijkbaar nog gedaan wat ze kon, maar het was al te laat. Zeg maar tegen haar dat ze zichzelf niets hoeft te verwijten. Vanaf het begin ten dode opgeschreven.’

‘Dank u wel, dokter,’ zei Banks. ‘Als u met de sectie op Kimberley zou kunnen beginnen...’

‘Maar natuurlijk.’

Dokter Mackenzie vertrok om voorbereidingen te treffen en Luke Selkirk en Faye McTavish gingen verder met het maken van foto’s en video-opnames. Banks en Blackstone keken zwijgend toe. Er was verder niet veel meer te zien, maar wat er was zou in hun geheugen gegrift staan. ‘Waar leidt die deur naartoe?’ Banks wees naar een deur in de muur naast de matras.

‘Geen idee,’ zei Blackstone. ‘Ik heb nog geen gelegenheid gehad om te kijken.’

‘Laten we dan nu maar eens even een kijkje nemen.’

Banks liep naar de deur en voelde aan de klink. Hij was niet op slot. Langzaam duwde hij de zware houten deur open, die toegang gaf tot een kleinere kamer met een aarden vloer. De stank was hier veel erger. Hij tastte naar een lichtknop, maar kon er geen vinden. Hij vroeg Blackstone een zaklamp te halen en probeerde in het licht vanuit de aangrenzende ruimte iets te ontwaren.

Toen zijn ogen eenmaal aan het duister waren gewend, meende hij groepjes champignons uit de aarde te zien steken.

Toen drong het plotseling tot hem door...

‘Jezus,’ zei hij en hij liet zich tegen de muur zakken. Het groepje dat het dichtst bij hem stond, bevatte helemaal geen champignons. Het waren menselijke tenen die uit de aarde staken.

Na een snel ontbijt en een gesprek met twee agenten over haar telefoontje naar het alarmnummer besloot Maggie een wandeling te gaan maken. Met al die drukte aan de overkant was de kans dat ze nu nog zou kunnen werken minimaal, hoewel ze wist dat ze het later wel zou moeten proberen. Op dit moment was ze echter te rusteloos en kon ze niet helder denken. De agenten hadden voornamelijk naar de feiten gevraagd en ze had hun niets over Lucy verteld, maar ze kreeg de indruk dat in elk geval een van hen niet tevreden was met haar antwoorden. Die kwamen zeker nog een keer terug.

Ze wist verdomme nog steeds niet wat er aan de hand was. De agenten hadden haar natuurlijk niets verteld, zelfs niet hoe het met Lucy ging, en het lokale nieuws op de radio had evenmin veel prijsgegeven. Het enige wat ze op dit tijdstip konden zeggen was dat een burger en een agent eerder die ochtend gewond waren geraakt. En dat was minder belangrijk dan de berichtgeving over een meisje uit de buurt, Kimberley Myers, dat vrijdagavond na een feestje van de jongerenclub op weg naar huis was verdwenen.

Toen ze aan de voorkant van het huis langs de fuchsia’s liep die binnenkort zouden gaan bloeien en hun zware paarsroze klokken over het pad zouden laten hangen, zag Maggie dat er bij nummer 35 nog steeds hard werd gewerkt en dat burens zich op de stoep hadden verzameld, die nu door een touw van de weg was afgescheiden.

Diverse mannen in witte overalls kwamen met scheppen, zeven en emmers een bestelbus uit en liepen snel over het tuinpad naar het huis.

‘O, kijk,’ riep een van de burens. ‘Een emmer en een schepje. Die gaat zeker in de zandbak spelen.’

Niemand lachte. Net als Maggie had iedereen zo langzamerhand in de

gaten dat er iets heel ernstigs was gebeurd op The Hill 35. Ongeveer tien meter verderop, tegenover het smalle, ommuurde paadje dat de afscheiding vormde met nummer vijfendertig, waren winkels: een afhaalpizzeria, een kapper, een minisupermarkt, een sigarenzaak en een fish&chipszaak. Verscheidene agenten in uniform hadden het aan de stok met de winkeliers. Die wilden natuurlijk hun zaak openen, dacht Maggie.

Agenten in burger stonden te praten en te roken. Uit hun portofoons klonk geruis. Dit stukje straat zag er inmiddels uit alsof er een natuurramp had plaatsgevonden. Maggie herinnerde zich nog de aanblik van Los Angeles na de aardbeving in 1994, toen ze daar voor hun trouwen met Bill naartoe was geweest: een ingestort flatgebouw waar drie verdiepingen in enkele seconden tot twee waren gereduceerd; breuken in het wegdek; een snelweg die voor een deel was ingestort. Hoewel hier geen duidelijk zichtbare schade was, heerste er hetzelfde gevoel, hing er dezelfde geschokte sfeer. En hoewel ze nog niet wisten wat er aan de hand was, waren de mensen met stomheid geslagen en berekenden ze de schade; er hing een waas van ongerustheid over de buurt en een diepe angst voor de vernietigende kracht die God op hen had losgelaten. Ze beseften dat zich vlak bij hun eigen huis iets verschrikkelijks moest hebben afgespeeld. Maggie wist nu al dat het leven in deze buurt nooit meer hetzelfde zou zijn.

Ze draaide zich om en liep onder de spoorbrug door langs The Hill naar beneden. Aan het eind lag een kleine, kunstmatige vijver tussen de woonwijken en industrieterreinen. Het stelde niet veel voor, maar het was beter dan niets. Hier kon ze tenminste op een bankje aan het water zitten, de eenden voeren en naar de mensen kijken die hun hond uitlieten.

Het was er ook veilig, een belangrijke overweging in dit deel van de stad waar grote oude huizen zoals het hare zij aan zij stonden met nieuwe, onvriendelijke woonkazernes. Inbraak was er aan de orde van de dag en ook werden de bewoners van tijd tot tijd opgeschrikt door een moord, maar hier bij de vijver, waar gewone mensen hun hond uitlieten en op enkele meters afstand de dubbeldekkers op de hoofdweg passeerden, voelde Maggie zich nooit afgezonderd of bedreigd. Ze wist dat overvallen vaak genoeg bij daglicht plaatsvonden, maar toch voelde ze zich hier veilig.

Het was een prachtige, warme ochtend. De zon scheen, maar er stond een stevige bries en een jas was geen overbodige luxe. Af en toe dreef er een wolk voor de zon, die schaduwen wierp op het wateroppervlak. Er ging iets troostends uit van eenden voeren, dacht Maggie. Niet voor

de eenden natuurlijk, die hadden er geen idee van wat samen delen inhield. Je wierp ze het brood toe en ze doken er luid kwakend en vechtend op af. Maggie verkrumelde het oudbakken brood tussen haar vingers en wierp het in het water. Ineens moest ze denken aan haar eerste ontmoeting met Lucy Payne, enkele maanden eerder.

Ze was die dag (een opmerkelijk warme dag voor maart) naar de stad gegaan om haar voorraad tekenspullen aan te vullen. Ze had daarna een paar boeken gekocht en was vervolgens doelloos via het Victoria Quarter naar Kirkgate Market geslenterd, waar ze Lucy tegen het lijf liep. Ze waren elkaar wel vaker op straat en in buurtwinkels tegengekomen en hadden elkaar altijd gegroet. Afgezien van Claire Toth, de schoolgaande dochter van haar buurvrouw die haar scheen te hebben geadopteerd, had Maggie in haar nieuwe wereld geen vriendinnen. Dat kwam deels omdat ze daar zelf voor gekozen had en deels omdat ze zo verlegen was. Erop uitgaan om nieuwe mensen te ontmoeten was nooit haar sterkste kant geweest. Ze kwam al snel tot de ontdekking dat Lucy Payne een gelijkgestemde ziel was.

Ze bleven allebei staan om even met elkaar te praten, misschien wel omdat ze zich beiden buiten hun natuurlijke leefomgeving bevonden, als landgenoten die elkaar in een vreemd land ontmoeten. Lucy vertelde dat het haar vrije dag was en dat ze wat wilde winkelen. Maggie stelde voor om een kop thee of koffie te gaan drinken op het terras van het restaurant van Harvey Nichols en Lucy nam haar aanbod graag aan. Ze zochten een rustig plekje en zetten hun aankopen op de grond. Lucy keek naar de namen op de tassen die Maggie bij zich had, waaronder die van Harvey Nichols, en bekende dat ze zelf nooit het lef zou hebben zo'n chique zaak binnen te gaan. Haar eigen aankopen kwamen uit veel goedkopere zaken. Deze beschroomdheid van noorderlingen was Maggie al eerder opgevallen en ze had wel vaker gehoord dat je de doorsnee inwoner van Leeds met zijn parka en pet nooit zou aantreffen in een luxezaak als Harvey Nichols. Toch verbaasde het haar dat Lucy het zo openlijk toegaf, want Maggie vond haar een zeer aantrekkelijke en elegante vrouw met haar mooie figuur en glanzende, pikzwarte haar dat tot onder aan haar rug viel. Lucy was lang, had volle borsten, een smal middel en perfecte heupen en benen. Ze gebruikte weinig make-up en meer had ze ook niet nodig. Haar bleke huid was zo glad als een spiegel, ze had zwarte, mooi gewelfde wenkbrauwen en geprononceerde jukbeenderen in een ovaal gezicht. Haar ogen waren diepzwart met stukjes vuursteen die het licht opvingen als kwartskristallen.

Toen de serveerster bij hen kwam, vroeg Maggie of Lucy een cappucci-

no wilde. Lucy zei dat ze dat nog nooit had gedronken en niet precies wist wat het was, maar ze wilde het wel proberen. Maggie bestelde twee cappuccino's. Toen Lucy haar eerste slok nam, bleef er wat schuim op haar bovenlip achter dat ze met een servetje wegdepte.

'Je kunt je met mij werkelijk nergens in het openbaar vertonen,' zei ze lachend.

'Zo erg is het toch niet?' zei Maggie.

'Nee, echt. Dat zegt Terry ook altijd.' Ze praatte zachtjes, precies zoals Maggie nog heel lang nadat ze bij Bill was weggegaan had gedaan.

Maggie wilde bijna antwoorden dat Terry niet goed bij zijn hoofd was, maar slikte net op tijd haar woorden in. Het zou heel onbeleefd zijn om Lucy's echtgenoot tijdens hun eerste ontmoeting al te beledigen. 'Hoe vind je de cappuccino?' vroeg ze.

'Lekker.' Lucy nam nog een slokje. 'Waar kom je eigenlijk vandaan?' vroeg ze. 'Je vindt me toch niet te nieuwsgierig, hè? Het komt door je accent...'

'Nee hoor, helemaal niet. Ik kom uit Toronto, Canada.'

'Geen wonder dat je zo mondain bent. Ik ben nog nooit verder weg geweest dan het Lake District.'

Maggie barstte in lachen uit. Toronto mondain?

'Zie je wel,' zei Lucy en ze trok een pruillip. 'Je lacht me nu al uit.'

'Nee, hoor,' zei Maggie. 'Echt niet. Het is alleen... ach, het hangt er maar vanaf vanuit welke hoek je het bekijkt.'

'Hoe bedoel je?'

'Als ik tegen iemand uit New York zou beweren dat Toronto mondain is, zou ze me recht in mijn gezicht uitlachen. Het beste wat je over die stad kunt zeggen is dat het er schoon en veilig is.'

'Maar dat is toch iets om trots op te zijn? Leeds is geen van tweeën.'

'Zo erg lijkt het me hier anders niet.'

'Waarom ben je er weggegaan? Waarom ben je hiernaartoe gekomen?'

Maggie fronste haar wenkbrauwen en zocht in haar tas naar een sigaret. Ze had er enorme spijt van dat ze zo stom was geweest om op haar dertigste nog te beginnen met roken. Ze zou het natuurlijk allemaal op stress kunnen gooien, hoewel die er uiteindelijk alleen maar door was toegenomen. Ze herinnerde zich nog de eerste keer dat Bill aan haar adem had gemerkt dat ze had gerookt en zijn razendsnelle overgang van bezorgde echtgenoot naar Monsterkop, zoals ze het zelf was gaan noemen. Roken was heus zo slecht niet. Zelfs haar psychiater had toegegeven dat het misschien geen gek idee was als ze zo nu en dan een sigaret opstak bij wijze van tijdelijke reddingsboei. Ze kon later altijd weer stoppen, als ze voelde dat ze beter tegen de situatie was opgewassen.

‘Waarom ben je nu hier?’ herhaalde Lucy. ‘Ik wil niet nieuwsgierig zijn, maar het interesseert me. Heb je een andere baan gekregen?’

‘Niet echt. Ik kan mijn werk in feite overal doen.’

‘Wat doe je dan?’

‘Ik ben grafisch kunstenaar. Ik illustreer boeken. Voornamelijk kinderboeken. Op dit moment ben ik bezig met een nieuwe uitgave van de sprookjes van Grimm.’

‘O, dat klinkt fantastisch,’ zei Lucy. ‘Ik was op school heel slecht in tekenen. Waarom ben je hier dan?’

Maggie stond even in tweestrijd en antwoordde niet direct. Toen gebeurde er iets vreemds en kreeg ze het gevoel dat de kettingen en sloten in haar binnenste loskwamen, dat ze meer ademruimte kreeg. Terwijl ze hier onder het genot van een sigaretje en een kop cappuccino met Lucy zat te praten, voelde ze spontaan genegenheid in zich opwellen voor deze jonge vrouw die ze nauwelijks kende. Ze wilde niets liever dan vriendschap met haar sluiten, zag al voor zich hoe ze vaker met elkaar over hun problemen konden praten en elkaar medeleven en advies konden geven, net zoals in Toronto met Alicia. Met haar onhandigheid en onschuldige charme maakte Lucy een soort emotioneel zelfvertrouwen in Maggie wakker. Ze had het gevoel dat dit iemand was bij wie ze veilig was. Meer dan dat. Maggie mocht dan de meest ‘mondaine’ van hen beiden zijn, ze voelde instinctief dat ze meer met elkaar gemeen hadden dan op het eerste oog leek. Het was moeilijk voor haar om de waarheid toe te geven, maar tegelijkertijd voelde ze de drang het aan iemand anders dan haar psychiater toe te vertrouwen. En waarom niet aan Lucy?

‘Wat is er?’ vroeg Lucy. ‘Je kijkt zo verdrietig.’

‘Is dat zo? Ach, het is eigenlijk niets. Mijn man en ik...’ Het kostte haar moeite de woorden over haar lippen te krijgen. ‘Ik... ehm... we zijn uit elkaar.’ Haar mond voelde plotseling droog aan. Het was moeilijker dan ze gedacht had. Ze nam nog een slokje koffie.

Lucy fronste haar wenkbrauwen. ‘Het spijt me. Maar waarom ben je zo ver weg gegaan? Er gaan zoveel mensen uit elkaar en de meesten verhuizen dan toch ook niet naar de andere kant van de wereld? Tenzij hij natuurlijk... o, mijn god.’ Ze gaf zichzelf een klap op haar wang. ‘Lucy, jij en die grote mond van je ook altijd.’

Maggie moest ondanks zichzelf even lachen, ook al had Lucy de pijnlijke waarheid ontdekt. ‘Het geeft niet,’ zei ze. ‘Ja, hij mishandelde me. Hij sloeg me. Je zou kunnen zeggen dat ik op de vlucht ben. Op het ogenblik wil ik zelfs niet in hetzelfde land zijn als hij.’ Ze verbaasde zich over de heftigheid waarmee ze het zei.

Er lag een vreemde blik in Lucy's ogen en ze keek even om zich heen alsof ze naar iemand op zoek was. Er wandelden alleen anonieme winkelende mensen met hun pakjes over de promenade onder het glas-inlooddak. Lucy raakte Maggie's arm even aan. Maggie voelde een huivering door haar lichaam gaan en had bijna in een reflex haar arm losgetrokken. Enkele ogenblikken geleden had het haar een goed idee geleken om een andere vrouw in vertrouwen te nemen, maar nu wist ze het niet zo zeker meer. Ze voelde zich te naakt, de wonden waren nog te vers.

'Het spijt me als ik je in verlegenheid heb gebracht,' zei Maggie op scherpe toon.

'O, nee,' zei Lucy en ze klemde haar vingers om Maggie's pols. Haar greep was verrassend sterk en haar handen voelden koel aan. 'Denk dat alsjeblieft niet. Ik heb er zelf om gevraagd. Het is mijn eigen schuld. Ik vind het niet vervelend. Het is alleen... Ik weet niet wat ik moet zeggen. Ik bedoel... Jij? Je lijkt zo slim, alsof je alles onder controle hebt.'

'Ja, dat heb ik zelf ook altijd gedacht. Hoe kan mij zoiets nu overkomen? Gebeurt het dan niet alleen bij andere vrouwen? Arme, minder gelukkige of minder ontwikkelde vrouwen?'

'Hoe lang?' vroeg Lucy. 'Ik bedoel...?'

'Hoe lang ik dit heb toegelaten voordat ik ervandoor ging?'

'Ja.'

'Twee jaar. En vraag me alsjeblieft niet waarom ik het zo lang heb laten doorgaan, want dat weet ik niet. Daarvoor loop ik nog steeds bij een psychiater.'

'Ik begrijp het.' Lucy zweeg en liet het tot zich doordringen. 'Waarom ben je uiteindelijk toch bij hem weggegaan?'

Maggie dacht even na en antwoordde toen: 'Op een dag ging hij gewoon te ver,' zei ze. 'Ik had een gebroken kaak, twee gebroken ribben en verwondingen aan mijn ingewanden. Ik heb toen in het ziekenhuis gelegen. Daar heb ik aangifte gedaan van mishandeling. En zal ik je eens wat zeggen? Ik had het nog niet gedaan of ik wilde de aanklacht alweer intrekken, maar de politie hield me tegen.'

'Hoezo?'

'Ik weet niet hoe het hier zit, maar wanneer je in Canada eenmaal aangifte van mishandeling hebt gedaan, heb je het niet meer in eigen hand. Je kunt niet zomaar van gedachten veranderen en de zaak intrekken. Maar goed, er werd een straatverbod tegen hem uitgevaardigd. Een paar weken lang gebeurde er niets. Toen kwam hij met bloemen naar mijn huis, want hij wilde praten.'

'Wat deed je toen?'

‘Ik had de ketting op de deur gedaan. Ik was niet van plan hem binnen te laten. Hij was heel berouwvol. Hij smeekte en bedelde en zwoer op het graf van zijn moeder. Dat had hij wel vaker gedaan. Tja, en toen begon hij te dreigen, werd hij gewelddadig. Hij bonkte op de deur en schold me uit. Ik heb de politie gebeld en die heeft hem gearresteerd. Hij bleef echter terugkomen, heeft me zelfs gestalkt. Een vriendin stelde toen voor dat ik een tijdje ergens anders ging wonen, hoe verder weg hoe beter. Ik kende het huis op The Hill. Het is van Ruth en Charles Everett. Ken je hen?’

Lucy schudde haar hoofd. ‘Ik ben ze wel eens tegengekomen. De laatste tijd niet meer.’

‘Nee, dat kan wel kloppen. Charles heeft een aanbod gekregen om een jaar lang les te geven aan Columbia University in New York. Hij is in januari begonnen. Ruth is met hem meegegaan.’

‘Waar heb je hen leren kennen?’

‘Ruth en ik werken in hetzelfde vakgebied. Het is een vrij klein wereldje.’

‘Maar waarom Leeds?’

Maggie glimlachte. ‘Waarom niet? Ten eerste stond hier een kant-en-klaar huis waar ik zo kon intrekken. Bovendien komen mijn ouders uit Yorkshire. Ik ben hier zelfs geboren. In Rawdon. We zijn verhuisd toen ik nog heel klein was. Het leek me de ideale oplossing.’

‘Dus nu woon je in je eentje in dat grote huis aan de overkant van de weg?’

‘Helemaal in mijn eentje.’

‘Ik dacht al dat ik er verder niemand anders had gezien.’

‘Eerlijk gezegd ben jij zo’n beetje de eerste met wie ik contact heb sinds ik hier ben komen wonen, Lucy, afgezien van mijn psychiater en mijn agent. Niet dat de mensen hier niet vriendelijk zijn, maar ik denk dat ik gewoon wat... afstandelijk ben geweest. Niet erg toeschietelijk.’ Lucy’s hand lag nog steeds op Maggies pols, hoewel ze die nu niet langer vastklemde.

‘Dat is ook logisch na alles wat je hebt meegemaakt. Is hij je hiernaartoe gevolgd?’

‘Ik denk het niet. Ik geloof niet dat hij weet waar ik ben. Er is een paar keer ’s avonds laat gebeld en als ik dan opnam, werd er opgehangen, maar ik weet niet of hij daarachter zat. Ik denk van niet. Al mijn vrienden in Canada hebben plechtig beloofd hem niet te zullen vertellen waar ik ben en hij kent Ruth en Charles niet. Hij is nooit geïnteresseerd geweest in mijn carrière. Ik betwijfel of hij weet dat ik in Engeland ben.’ Maggie wilde van onderwerp veranderen. Het suisde in haar oren,

de promenade leek om haar heen te dansen, haar kaken deden pijn en haar nekspieren waren gespannen, zoals altijd wanneer ze zich in gedachten te lang met Bill had beziggehouden. Psychosomatisch, had haar psychiater gezegd. Alsof ze daar iets aan had. Ze vroeg Lucy naar haar leven.

‘Ik heb eigenlijk ook geen echte vrienden,’ zei Lucy. Ze roerde in het restje schuim van haar cappuccino. ‘Ik ben altijd een beetje te verlegen geweest, denk ik, ook op school. Ik weet nooit wat ik tegen mensen moet zeggen.’ Ze begon te lachen. ‘Ik heb niet eens een eigen leven. Alleen mijn baan bij de bank. Thuis. Voor Terry zorgen. We zijn nog niet eens een jaar getrouwd. Hij vindt het niet prettig wanneer ik alleen uitga. Zelfs vandaag niet, op mijn vrije dag. Als hij het wist... Goed dat ik eraan denk trouwens.’ Ze keek nerveus op haar horloge. ‘Bedankt voor de koffie, Maggie. Ik moet er echt vandoor. Ik moet de bus halen en thuis zijn voordat de school uitgaat. Terry is namelijk leraar.’

Nu was het Maggie die Lucy bij de arm greep. ‘Wat is er, Lucy?’ vroeg ze.

Lucy keek haar niet aan.

‘Lucy?’

‘Niets. Het is wat je daarnet zei.’ Ze ging zachter praten en keek om zich heen voordat ze vervolgde: ‘Ik weet precies wat je bedoelt, maar ik kan er nu niet over praten.’

‘Slaat Terry je?’

‘Nee. Dat is niet... ik bedoel... hij is gewoon streng. Voor mijn eigen bestwil.’ Ze keek Maggie recht aan. ‘Je kent me niet. Ik ben net een onhandelbaar kind. Terry moet me soms wel straffen.’

Onhandelbaar, dacht Maggie. Straffen. Wat een vreemde, angstaanjagende woorden om in dit verband te gebruiken. ‘Om je onder de duim te houden? Je in de pas laten lopen?’

‘Ja.’ Ze stond op. ‘Hoor eens, ik moet nu echt gaan. Het was fijn om eens met je te praten. Ik hoop dat we vriendinnen kunnen worden.’

‘Ik ook,’ zei Maggie. ‘We moeten echt nog een keer praten. Je kunt hulp krijgen, weet je.’

Lucy schonk haar een flauwe glimlach en verdween snel in de richting van Vicar Lane.

Toen Lucy was vertrokken, bleef Maggie verdoofd achter en dronk met trillende hand haar kopje leeg. Lucy ook een slachtoffer? Ze kon het niet geloven. Die sterke, gezonde, mooie vrouw een slachtoffer, net als de tengere, zwakke, meisjesachtige Maggie? Ze kon het zich nauwelijks voorstellen.

Toch had ze een voorgevoel gehad, iets van verwantschap gevoeld. Daar